

ความร่วมมือของประเทศสมาชิกอาเซียนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ภูมิหลัง

๑. เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๑ รัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน ได้ร่วมกันลงนามในปฏิญญาร่วมสำหรับการเป็นเขตปลอดยาเสพติดอาเซียน ภายในปี ๒๕๖๓ (ค.ศ. ๒๐๒๐) เพื่อเป็นการยืนยันพันธะผูกพันของประเทศสมาชิกอาเซียนที่จะจัดการผลิต กระบวนการแปรรูป การลักลอบค้า และการใช้ยาเสพติดที่ผิดกฎหมายในภูมิภาคอาเซียน ภายในปี ๒๕๖๓ (ค.ศ. ๒๐๒๐) ต่อมาในการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน ครั้งที่ ๓๓ เมื่อปี ๒๕๔๓ (ค.ศ. ๒๐๐๐) ได้เห็นชอบที่จะร่นระยะเวลาของปีเป้าหมายของการเป็นเขตปลอดยาเสพติดเร็วขึ้น จากปี ๒๕๖๓ (ค.ศ. ๒๐๒๐) เป็นปี ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) เพื่อให้เป้าหมายของการเป็นเขตปลอดยาเสพติดสอดคล้องกับปีเป้าหมายของการเป็นประชาคมอาเซียน ทั้งนี้ เรื่องอาเซียนปลอดยาเสพติด ได้ถูกบรรจุอยู่ในแผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน และแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนด้วย

๒. เลขาธิการอาเซียนได้มีหนังสือถึงรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนเสนอให้บรรจุ เรื่อง “Realizing Drug-Free ASEAN ๒๐๑๕” เป็นหัวข้อการหารือของผู้นำอาเซียนในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๒๐ ระหว่างวันที่ ๓-๔ เมษายน ๒๕๕๕ เนื่องจากเห็นว่า ผู้นำอาเซียนจำเป็นต้องให้แรงกระตุ้นทางการเมือง (political impetus) แก่องค์กรเฉพาะสาขา (Sectoral Bodies) ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้อาเซียนเป็นประชาคมที่ปลอดจากยาเสพติดภายในปี ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๓. ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ ๒๐ เมื่อวันที่ ๒-๔ เมษายน ๒๕๕๕ ที่กรุงเทพมหานคร ทุกประเทศได้ให้การสนับสนุนปฏิญญาอาเซียนดังกล่าว และเห็นว่า ยาเสพติดเป็นความท้าทายร่วมของภูมิภาค ทั้งนี้ เมียนมาร์แจ้งว่า จะเร่งดำเนินการให้เมียนมาร์ปลอดยาเสพติดในปี ๒๕๕๗ (ค.ศ. ๒๐๑๔) ในส่วนของไทย ได้ขอให้ทุกประเทศให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นวาระสำคัญของอาเซียน และได้เสนอเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนวาระพิเศษว่าด้วยเรื่องยาเสพติดภายในปี ๒๕๕๕

๔. ประเทศไทย โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) กำหนดจะจัดการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนวาระพิเศษว่าด้วยเรื่องยาเสพติด ระหว่างวันที่ ๓๐ สิงหาคม - ๑ กันยายน ๒๕๕๕ ที่โรงแรมแชกริล่า กรุงเทพฯ ฯ

กรอบความร่วมมือของอาเซียนในด้านยาเสพติด

กลไกของอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านยาเสพติด ซึ่งอยู่ภายใต้ที่ประชุมระดับรัฐมนตรีด้านอาชญากรรมข้ามชาติ (ASEAN Ministerial Meeting on Transnational Crime – AMMTC) มีดังนี้

๑. การประชุมประจำปีของเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านยาเสพติด (ASEAN Senior Officials on Drug Matters – ASOD) โดยเริ่มมีการประชุมเป็นครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๑๙ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านการต่อต้านยาเสพติด และแสวงหามาตรการต่างๆ ทั้งในด้านการปราบปราม การป้องกัน และการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยประเทศสมาชิกจะผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพเรียงตามลำดับตัวอักษร ทั้งนี้ การประชุมในรอบนี้ จัดมาแล้ว ๓๒ ครั้ง และประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม ครั้งที่ ๒๗ ระหว่างวันที่ ๑-๒ สิงหาคม ๒๕๔๙

๒. การประชุมประจำปีของเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนว่าด้วยอาชญากรรมข้ามชาติ (ASEAN Senior Officials on Transnational Crime – SOMTC) ซึ่งจะดูแลภาพรวมด้านอาชญากรรมข้ามชาติทั้งหมด ทั้งนี้ ที่ประชุม AMMTC ครั้งที่ ๑ เมื่อปี ๒๕๔๐ ได้ร่วมลงนามในปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยอาชญากรรมข้ามชาติ (ASEAN Declaration on Transnational Crime) และต่อมาในการประชุม AMMTC ครั้งที่ ๓ เมื่อปี ๒๕๔๔ ได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ (Work Programme to Implement the ASEAN Plan of Action to Combat Transnational Crime) โดยกำหนดความร่วมมือในด้านการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติทั้งหมด ๘ ด้าน โดยเรื่องการลักลอบค้ายาเสพติดเป็น ๑ ใน ๘ ความร่วมมือ นั้น และไทยได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบหลัก (Lead Shepherd) ด้านการปราบปรามยาเสพติด โดยมีสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นหน่วยงานหลัก และสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานสนับสนุน

๓. การประชุมผู้อำนวยการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง หัวหน้ากรมการกงสุลของกระทรวงการต่างประเทศ (ASEAN Directors of Immigration Departments and Heads of Consular Affairs Divisions on the Ministries of Foreign Affairs – DGCIM) ซึ่งเป็นการประชุมประสานงานหน่วยปฏิบัติในด้านการต่อต้านยาเสพติด

๔. การประชุมประจำปีในกรอบ ARF Inter-Sessional Meeting on Counter Terrorism and Transnational Crime (ARF on ISM-CTTC) เป็นการหารือและติดตามผลการดำเนินการภายใต้ ARF CTTC Work Plan โดยไทยได้รับมอบหมายให้เป็น Lead Country ด้านการต่อต้านยาเสพติด

กองอาเซียน ๑

กรมอาเซียน

สิงหาคม ๒๕๕๕